

WŁOCHY

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	301 230 km ²
Ludność	60,8 milionów
Liczba regionów	20
Stolica	Rzym -2,5 mln mieszkańców, aglomeracja 3,9 mln
Przyrost naturalny	0,4%
Głowa państwa-prezydent	Giorgio NAPOLITANO
Premier	Matteo RENZI
Najbliższe wybory parlamentarne	wiosna 2018 roku

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (% zmiana w skali roku)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2014**
PKB (w mld euro)	1 575,1	1 519,7	1 551,9	1 580,4	1 567,0	1 558,8	1 592,4
PKB na 1 mieszkańca (w tys. euro)	26 300	25 200	25 700	26 000	25 700	25 300	25 500
PKB (dynamika w %)	-1,3	-5,5	1,8	0,4	-2,5	-1,8	0,7
Deficyt budżetowy w %PKB	-2,7	-5,4	-4,5	-3,9	-3	-3	-2,7
Dług publiczny w %PKB	106,3	116,4	119,2	120,7	127,0	133,0	134,0
Stopa bezrobocia (w %)	6,7	7,8	8,4	8,4	10,7	12,2	12,4
Inflacja (w %)	3,5	0,8	1,6	2,9	3,3	1,5	1,6
Eksport (w mld euro)	435,7	369,8	401,9	438,2	464,6	-	-
Import (w mld euro)	446,7	399,7	415,3	446,3	442,3	-	-

Źródło: Eurostat, European Economic Forecast, Autumn 2013

* dane wstępne

** prognoza)

Sytuacja gospodarcza

W 2012 roku sytuacja gospodarcza Włoch pozostawała wciąż bardzo trudna. Utrwalił się wizerunek Włoch jako kraju zmagającego się problemami gospodarczymi i finansowymi. Potwierdził to także pogarszający się wizerunek kraju na rynkach międzynarodowych (obniżenie ratingu Włoch). Odnotowano ujemny wzrost PKB o -2,2%. Jednocześnie kolejne plany oszczędnościowe spowodowały wzrost presji fiskalnej, której towarzyszył wzrost inflacji do 3,3% w skali roku. Obydwa te czynniki, w sytuacji wzrostu stopy bezrobocia do wysokości 10,6% na koniec 2012r., przełożyły się na spadek popytu wewnętrznego. Włoski dług publiczny należy do najwyższych w Europie i wzrósł w 2012r. do poziomu ok.127% PKB.

Główną przyczyną złego stanu gospodarki włoskiej są problemy strukturalne: spadająca konkurencyjność międzynarodowa, wysokie zadłużenie, niska ściągalność podatków, zbyt kosztowny system emerytalny, korupcja i niewydolność systemu sprawiedliwości. Wpływały także problemy byłego premiera Włoch i koalicji rządowej, zmiany personalne w ministerstwach oraz brak stabilnej perspektywy politycznej, w kontekście ostatnich wyborów parlamentarnych (luty/marzec 2013r.). Już przed kryzysem tempo wzrostu gospodarczego Włoch należało do najniższych w UE z uwagi na wysoki deficyt finansów publicznych oraz silne uzależnienie od droższego importu surowców energetycznych. Charakterystycznym elementem gospodarki włoskiej jest duża liczba pośredników w dystrybucji towarów, co prowadzi do zawyżenia cen wewnętrznych i spadku konkurencyjności Włoch na rynku światowym. Istotną rolę w gospodarce kraju odgrywają tradycyjne branże przemysłowe sektora firm małych i średnich, których produkcja przenosi się do Azji oraz eksport towarów o niskiej wartości dodanej, ale wysokich cenach. Oba elementy powodują, że są one łatwiej zastępowalne przez tańsze wyroby z importu. Udział Włoch w handlu światowym obniżył się do 3,2%. Tym nie mniej Włochy zajmują nadal wysokie, 8 miejsce jako eksporter światowy, a w przypadku importu znajdują się na 7 pozycji. Włochy zanotowały w 2012r. deficyt budżetowy wysokości ok. 3% PKB. W 2013r. wzrost gospodarczy osiągnie najprawdopodobniej ujemną wartość ok. -1%.

Polityka gospodarcza

Nadrzędnym celem bieżącej polityki gospodarczej jest uzdrowienie finansów publicznych i przywrócenie wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnej poprawie wizerunku kraju w oczach zagranicznych inwestorów. Pod koniec 2011 r. rząd M. Montiego rozpoczął i kontynuował w 2012r. prace nad pakietem działań liberalizujących, mających na celu pobudzenie gospodarcze kraju oraz zwiększenie jego konkurencyjności. Głównym celem pakietu było wprowadzenie reform eliminujących hamulce wzrostu gospodarczego, a także wprowadzenie większej sprawiedliwości i równości społecznej. Zakłada się eliminację barier natury administracyjnej, kładzie się duży nacisk na sytuację młodych ludzi. Przedsięwzięcia antykryzysowe koncentrowały się dotychczas na wzroście inwestycji publicznych, ożywieniu popytu i pomocy dla najuboższych rodzin. Ewolucja włoskiego modelu przedsięwzięć antykryzysowych poszła początkowo w kierunku zastąpienia wsparcia budżetowego środkami sektora bankowego (publicznego i prywatnego) oraz poprawy konkurencyjności małych i średnich firm na rynkach zagranicznych. Wraz ze spadkiem ratingu międzynarodowego Włoch na rynku finansowym, idącego w parze z kryzysem Euro, niezbędne okazały się radykalne oszczędności budżetowe, wzmocnione polityką prorozwojową Premiera M. Monti. Średniookresowym celem gospodarczym pozostaje osiągnięcie równowagi w latach 2012-2013, redukcja zadłużenia publicznego przekraczającego obecnie 127% PKB i wzrost konkurencyjności na rynku światowym. Nastąpiły niezbędne radykalne zmiany w kosztownym systemie emerytalnym. Konieczne są dalsze zmiany w służbie zdrowia, zwiększenie zakresu odpłatności za usługi zdrowotne oraz redukcja zatrudnienia w sektorze publicznym. Realizowany plan antykryzysowy zakłada pobudzenie wzrostu, stabilizację finansów publicznych i reformę podatków, wprowadzenie podatku od zysków firm sektora naftowego oraz funduszy inwestycyjnych. Celem strategicznym pozostaje zmniejszenie uzależnienia od importu surowców energetycznych, dywersyfikacja źródeł importu, budowa gazoportów, farm wiatrowych i ograniczanie zużycia energii, natomiast program powrotu do energii nuklearnej został objęty rocznym moratorium z powodu tragicznych wydarzeń i zagrożenia nuklearnego w Japonii. Radykalny program oszczędnościowy Premiera M. Monti, ogłoszony z początkiem roku 2012, ma przynieść w latach 2012-2014 oszczędności na poziomie 30 mld €. To już trzecia korekta budżetowa. Poprzednie dwie przyniosły cięcia wydatków i wzrost podatków w łącznej

kwocie prawie 60 mld €, lecz w świetle pogarszającej się sytuacji makroekonomicznej okazały się niewystarczające do osiągnięcia równowagi budżetowej w 2013 r. i ustabilizowania sytuacji na rynkach finansowych. Intencją rządu jest przeznaczenie 20 mld € z ww. kwot na redukcję deficytu i zadłużenia oraz 10 mld € na reformy prorozwojowe. Zwiększono podstawową stawkę VAT o 2 pp. do 23% i preferencyjnej o 1 pp do 11% od września 2012 r., nastąpiło także podniesienie wieku emerytalnego kobiet do 62 lat i mężczyzn do 66 lat, zamrożono rewaloryzację emerytur wyższych niż 635 €. W II połowie br. spodziewane jest odwrócenie negatywnego trendu we włoskiej gospodarce. Istotnym zagrożeniem pozostaje natomiast brak stabilności politycznej. W tym kontekście eksperci wyrażali nadzieję na kontynuowanie procesu reform.

Stanowisko Włoch w sprawach europejskich

Na forum unijnym Włochy poparły jak najszybszą ratyfikację Paktu Fiskalnego i utworzenie Europejskiego Mechanizmu Stabilizacyjnego (ratyfikacja nastąpiła we włoskim Parlamencie w lipcu br.) oraz zorientowanie wysiłków UE na politykę pobudzania wzrostu gospodarczego, przemysłu oraz zachowania miejsc pracy w Europie. W sferze energii Włochy popierają konkurencyjny wobec Nabucco projekt Gazpromu South Stream, którym paliwo z Rosji i Azji Środkowej, omijając Ukrainę, przez Morze Czarne i Bałkany ma popłynąć do Europy, dopuścić także Gazprom do bezpośredniej dystrybucji we Włoszech. Priorytetowe znaczenie ma dla Włoch zachowanie w budżecie unijnym wysokich wydatków na rzecz polityki spójności, tworzenie wspólnej polityki energetycznej UE oraz projekty partnerstwa śródziemnomorskiego. Werbalnemu angażowaniu się na rzecz wspólnej polityki energetycznej towarzyszy jednak stała rozbudowa dwustronnej współpracy z państwami eksportującymi ropę i gaz, w tym Rosją, Algierią, Libią i Egiptem. Włochy są trzecim co do wielkości konsumentem gazu ziemnego w Europie (90 mld m³) i znaczącym importerem energii elektrycznej, stąd ich zainteresowanie uregulowaniem współpracy transgranicznej Unii w tym zakresie z krajami tranzytowymi (Szwajcaria, Turcja). Włochy popierają utrzymanie bezpośredniego wsparcia finansowego dla rolników, jako rekompensaty za wypełnianie przez nich wielofunkcyjnej roli, ale w rosnącym stopniu z budżetów narodowych. Zajmują bardzo krytyczne stanowisko wobec rabatu brytyjskiego, jak również wobec wszelkich innych mechanizmów korekcyjno-kompensacyjnych, których beneficjentem są pojedyncze państwa unijne. Zdecydowanie uważają, że środki w ramach polityki spójności powinny być kierowane także do „starych” krajów UE. W trakcie negocjacji pakietu klimatyczno-energetycznego zajmowały stanowisko zbliżone do pozycji polskich.

Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

Podstawowe znaczenie posiadają uregulowania Traktatu Akcesyjnego Polski do UE. Szereg kwestii związanych ze współpracą gospodarczą regulują bilateralne umowy międzyrządowe:

- Umowa w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania z 1985 r.
- Umowa w sprawie popierania i ochrony inwestycji z 1989 r.
- Memorandum o współpracy na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw z 1999r.

Strona włoska dąży do wypowiedzenia umowy o wzajemnej ochronie i wspieraniu inwestycji zagranicznych w oparciu o sugestie Komisji Europejskiej. W kwietniu 2009r. odbył się w Warszawie I Polsko-Włoski Szczyt Międzyrządowy z udziałem Premierów, w trakcie którego Wicepremier W. Pawlak i Minister C. Scajola podpisali deklaracje o współpracy ministerstw

gospodarki w energetyce i przemyśle. W maju 2012r. odbył się II Polsko-Włoski Szczyt Międzyrządowy w Rzymie z udziałem Premierów. W czerwcu 2012r. miała miejsce wizyta Prezydenta Włoch G. Napolitano w Polsce i polsko-włoskie Forum Gospodarcze z udziałem obu Prezydentów. W grudniu 2013r. odbyły się III Polsko-Włoskie Konsultacje Międzyrządowe w Warszawie.

Wymiana handlowa z Polską

Włochy są aktualnie trzecim partnerem handlowym Polski wśród krajów UE, z ok. 5% udziałem w obrotach z krajami UE ogółem. W roku 2013 wartość wzajemnych obrotów handlowych przekroczyła 14,6 mld EUR, eksport do Włoch 6,5 mld EUR, zaś import z Włoch 8,1 mld EUR – saldo obrotów pozostało ujemne (prawie -1,5 mld EUR). W czasie kryzysu 2008-2009 miał miejsce spadek obrotów handlowych o 15% związany z zjawiskami kryzysowymi w gospodarce europejskiej. Począwszy od roku 2010 odnotowaliśmy odbudowę polskiego eksportu do Włoch. Natomiast w latach 2012-2013, wskutek dekonjunkury w Unii Europejskiej, nastąpił ponad 5% spadek dwustronnych obrotów handlowych. Polska zajmuje 8 miejsce we włoskim eksporcie i 11 we włoskim imporcie (2% udziału we włoskim hz). Cechą charakterystyczną wymiany jest strukturalny deficyt handlowy związany z wysokim importem polskiej branży samochodowej oraz art. konsumpcyjnych pochodzenia przemysłowego i leków. Polsko-włoską wymianę handlową cechuje koncentracja na kilku grupach towarowych. Najwyższy udział wykazują pojazdy samochodowe, silniki spalinowe, części i akcesoria samochodowe, urządzenia elektroniczne i transmisyjne dla TV oraz artykuły spożywcze. Głównymi pozycjami w imporcie z Włoch są również części i akcesoria do pojazdów samochodowych, silniki spalinowe, towary branży maszynowej, sprzęt gospodarstwa domowego, wyroby chemiczne i farmaceutyki. Funkcjonowanie obu krajów w ramach jednolitego rynku UE, zawieszenie ograniczeń w swobodzie podejmowania pracy powoduje, że nie występują istotne bariery w rozwoju bilateralnych stosunków handlowych.

Obroty handlowe Polska-Włochy w latach 2009-2014 (w mln Euro)

	2009	2010	2011	2012	2013*	<u>2013</u> <u>2012</u>	1 mies. 2014*	<u>2014</u> <u>2013</u>
Obroty	13 639,1	14 787,5	15 528,3	15 031,3	14 631,2	97	1 135,9	96
Eksport	6 598,8	7 141,1	7 293,1	6 951,4	6 570,2	95	572,1	102
Import	7 040,3	7 646,4	8 234,6	8 079,9	8 060,9	99	563,9	91
Saldo	-441,5	-505,3	-940,9	-1 128,5	-1 490,8	-	8,2	-

Źródło: GUS, * dane wstępne

Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Włochy aktualnie zajmują wysokie 5 miejsce na liście największych inwestorów zagranicznych w Polsce. Wielkość zainwestowanego kapitału włoskiego na koniec 2012 roku wyniosła blisko 10 miliardów Euro, a liczba funkcjonujących w Polsce włoskich przedsiębiorców wyniosła szacunkowo ok. 1000. Włoscy przedsiębiorcy inwestują głównie w działalność produkcyjną w różnych sektorach (automotive, AGD, papierniczy, spożywczy, chemiczny, budowlany, mięsny) oraz w usługi. W roku 2012 nadal można było zaobserwować zainteresowanie

sektorem energii odnawialnych, głównie inwestycjami w elektrownie wiatrowe, hydroelektrownie i produkcję biomasy. Duże zainteresowanie budził również gaz łupkowy oraz możliwości inwestycyjne w polskim sektorze energetycznym.

Na liście największych inwestorów zagranicznych PAIiZ (Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych) w 2012 roku znalazło się 78 firm włoskich. Wśród nich wyróżnić można między innymi takie firmy jak: Fiat Group Automobiles S.p.A – producenta samochodów, Brembo – producenta systemów hamulcowych, bank UniCredit, Ferrero – firmę działającą w branży spożywczej, Indesit – producenta sprzętu AGD, Mapei – producenta klejów i produktów chemicznych dla budownictwa, Marcegaglia – firmę zajmującą się produkcją i sprzedażą artykułów metalowych, przeznaczonych do celów budowlanych czy Whirlpool – producenta sprzętu AGD. Ponad połowa wartości inwestycji przypada jednak na koncern Fiata i bank UniCredit. Ta pierwsza firma pod koniec ubiegłego roku zdecydowała o redukcji zatrudnienia w fabryce w Tychach o 1,5 tys. osób i przeniesieniu części produkcji do Włoch. Pod koniec stycznia br. UniCredit sprzedał 23,9 mln akcji (9,1% udziałów w kapitale i głosach na jego WZ) o łącznej wartości 890 mln EUR, Banku Pekao i tym samym zmniejszył udział w kapitale akcyjnym do 50,12%.

W kwietniu br. bydgoski oddział GDDKiA podpisał w środę z włosko-polskim konsorcjum umowy na dokończenie budowy odcinków autostrady A1 Toruń - Stryków. W maju br. przetarg na modernizację linii kolejowej od stacji Kraków Główny do krakowskiego lotniska wygrała włoska firma Astaldi. Wartość inwestycji to niemal 60 mln EUR. W podstrefie Radom spółka Roboplast uruchomi produkcję opakowań dla przemysłu spożywczego. Nakłady inwestycyjne wyniosą ok. 1 mln EUR.

Bieżąca wartość polskich bezpośrednich inwestycji zagranicznych we Włoszech na koniec 2012 roku wyniosła ok. 350 mln EUR. W samym 2012 roku zanotowano odpływ kapitału polskiego z Włoch w wysokości ok. 50 mln EUR. Polskie firmy inwestują na rynku włoskim głównie w sektorze farmaceutycznym, motoryzacji, budownictwie, handlu i w transporcie. Do tej pory, największą pod względem wartości (17 mln EUR) inwestycją polską we Włoszech była inwestycja dokonana przez polską firmę biotechnologiczną Bioton. Ponadto liczącymi się polskimi inwestorami na włoskim rynku są: grupa Impexmetal (100% udziałów w spółce FLT & Metals) oraz dwie spółki w branży spedycji i transporcie: PKP Pol-Rail oraz Est Cargo Trans. W 2010 r. grupa Boryszew nabyła najbardziej perspektywiczne spółki włoskiej grupy Maflow – jednego z największych producentów przewodów do klimatyzacji, wspomaganie kierownicy oraz aktywnego zawieszenia dla przemysłu motoryzacyjnego. Na początku maja br. Hygienika SA podpisała list intencyjny ze spółką TAP Dayli Vertriebs w sprawie przeprowadzenia *due diligence* oraz ewentualnego zakupu 50% udziałów w firmie Dayli Italy, która prowadzi we Włoszech sieć obejmującą ponad 290 drogerii.

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

IZBY

Włosko-Polska Izba Handlową w Mediolanie (*La Camera di Commercio e dell'Industria Italiana in Polonia*) <http://www.cciip.pl/>

15.01.1996 r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy.

Więcej informacji o podpisanych umowach

<http://rig.katowice.pl/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-z-zagranicznymi-instytucjami-samorzadu-gospodarczego>

WAŻNE KONTAKTY

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Rzymie

via Olona 2, 00198 Rzym, Włochy

telefon: +0039 - 06 884 02 73, 0039- 06 854 81 89, 0039- 06-854 11 28

fax: +0039 06 855 33 91

e-mail: roma@trade.gov.pl

<http://roma.trade.gov.pl/>

Wydział Polityczno-Ekonomiczny Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Rzymie

Via Rubens 20, 00197 Rzym, Włochy

telefon: +39 06.36204200

fax: +39 06.3217895;

e-mail: ambaroma@msz.gov.pl

<http://rzym.msz.gov.pl/>

Ambasada Włoch w Warszawie

pl. Dąbrowskiego 6

00-055 Warszawa

telefon: +48 22 826 34 71

fax: +48 22 827 85 07

e-mail: ambasciata.varsavia@esteri.it

<http://www.ambvarsavia.esteri.it/>

CIEKAWOSTKI

Przed Bożym Narodzeniem w Neapolu odbywają się targi szopek. Tradycja żywej szopki pochodzi od św. Franciszka z Asyżu, który jako pierwszy ją zainicjował.

Obchodzi się tu również dzień Wszystkich Świętych. Zwyczaje nakazują, aby w ten dzień dzieci otrzymywały prezenty od rodziców w imieniu zmarłych krewnych.

Słynny jest również karnawał w Wenecji, który trwa przez pięć dni przed Środą Popielcową. Jest to wielka parada kostiumów i ręcznie wykonywanych masek. Na ten tydzień przyjeżdża do Wenecji wielu turystów, których głównym celem jest uczestniczenie w tych uroczystościach.

Pomimo że Włochy są państwem praktycznie jednonarodowościowym (pewne wymieszanie kultur można zauważyć na terenach przygranicznych w północnej części kraju, gdzie oprócz włoskiego obowiązują języki niemiecki, słoweński lub francuski, w zależności od graniczącego państwa), częściej odczuwane jest ich przywiązanie do danego regionu niż do całego kraju. Odmienność poszczególnych regionów przejawia się w lokalnych tradycjach kulturowych, standardzie życia, dialektach, a także w krajobrazie.

Mieszkańcy Sardynii uważani są przez niektórych za odrębny naród. Jednak to właśnie Sardynia była inicjatorką zjednoczenia kraju w XIX wieku.

- **Przewodnik po włoskim rynku** <https://roma.trade.gov.pl/pl/przewodnik>
- **Analizy rynkowe** https://roma.trade.gov.pl/pl/analizy_rynkowe
- **Rzym w przyspieszonym tempie** <http://vimeo.com/17312469>

